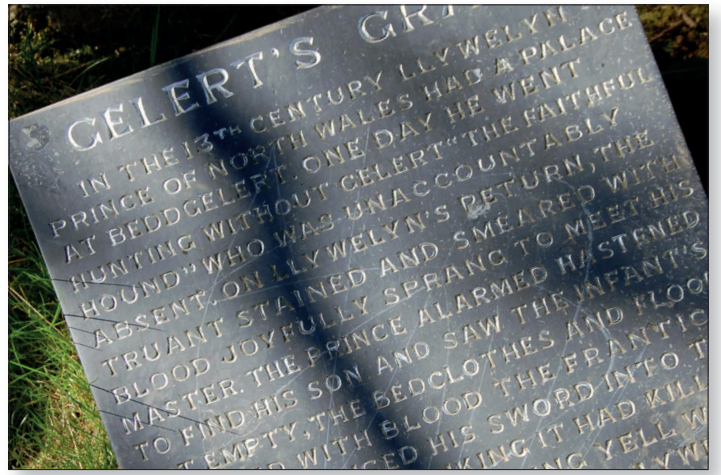

Pecyn Addysgu

Gwasanaeth: Meddyliwch cyn gweithredu: chwedl Beddgelert

Nod: i ddangos sut y gall pethau fynd o chwith os byddwn yn gweithredu mewn dicter.

Cynllunio/paratoi: efallai yr hoffech arddangos llun o fedd Gelert yn y gwasanaeth.

Gallech gychwyn y gwasanaeth gyda lluniau o'ch anifeiliaid anwes neu rhai'r athrawon eraill a'r plant.

1 Cyflwyniad: Anifeiliaid anwes

Holwch y plant: Oes gan unrhyw un anifail anwes anghyffredin? Beth am anifeiliaid anwes mwy cyffredin .. pwy sydd â chath? Bochdew? Cwningen? Beth am gi? Pam fod pobl yn cadw cŵn? [Chwiliwch am atebion yn ymwneud â ffyddlondeb, cyfeillgarwch a gwarchodaeth.]

Eglurwch eich bod am adrodd stori am gi yr oedd ei feistr yn meddwl ei fod yn gi da a ffyddlon.

2 Chwedl Gelert

Mewn cae ar lan yr afon Glaslyn, ger Beddgelert yng Ngogledd Cymru, mae carreg yn nodi bedd Gelert, ci ffyddlon y Tywysog Llywelyn.

Tua 800 mlynedd yn ôl roedd gan Llywelyn balas ger Beddgelert, ac un diwrnod gadawodd y palas i fynd allan i hela. Yn wahanol i'r arfer, nid oedd Gelert gydag ef y diwrnod hwnnw. Roedd yn aros adref i groesawu ei feistr yn eiddgar. Ond pan ddychwelodd Llywelyn, cafodd ei frawychu wrth weld fod y ci wedi'i orchuddio â gwaed.

Mewn panig, rhuthrodd y tywysog i'w balas i edrych am ei fab bychan. Roedd crud y babi yn

wag a'r dillad gwely a'r llawr wedi'u gorchuddio â gwaed.

Holwch y plant: beth dych chi'n credu oedd wedi digwydd?

3 Cariwch ymlaen â'r stori

Gan feddwl fod y ci wedi lladd y bachgen bach, yn ei gynddaredd, trywanodd y Tywysog Llywelyn y ci yn ei ochr gyda'i gleddyf. Pan atebwyd gwaedd olaf y ci wrth farw gan grio plentyn, chwiliodd Llywelyn a darganfod y plentyn, yn ddi-anaf, yn gorwedd wrth gorff blaidd mawr, yr oedd Gelert wedi'i ladd. Daeth tristwch dros y tywysog, ac yn ôl yr hanes ni wenodd byth wedyn. Claddodd Gelert yn y fan lle mae'r garreg a welir yn y llun yn sefyll.

Lleoliad llun: <http://tinyurl.com/TPP-Gelert>

4 Y Tywysog Llywelyn

Holwch y plant: Sut dych chi'n meddwl yr oedd y Tywysog Llywelyn yn teimlo? [Edrychwch am atebion sy'n nodi fod y tywysog yn teimlo rhyddhad / yn hapus am fod ei fab yn ddiogel ond yn drist / blin am ei fod wedi lladd Gelert ac y byddai'n colli ei ffrind.] Oedd e'n iawn i wneud yr hyn a wnaeth?

5 Barney a'r paent a gollwyd

Gorffennwch y gwasanaeth gyda stori gyfoes sydd gyda'r un neges foesol.

Eglurwch eich bod am sôn am rywbeth a ddigwyddodd yn fwy diweddar, a nes at adref cerddodd Mr Jones i mewn i'w ystafell ddosbarth un dydd i ddarganfod y llawr wedi'i orchuddio â phaent. Dim ond Barney oedd yno – ac roedd ef hefyd wedi'i orchuddio â phaent. Beth dych chi'n credu ddigwyddodd? *Beth ddylai Mr Jones wneud?* [Ceisio clirio i fyny yr oedd Barney ar ôl darganfod y llanast.]

6 Casgliad

Holwch y plant: beth allwn ni ddysgu o'r hanesion hyn? [Edrychwch am atebion sy'n dweud i beidio ag ymateb ar frys pan yn ddig, ac i beidio â beio rhywun cyn darganfod yr hanes i gyd.] Gorffennwch trwy eu hatgoffa ei bod yn iawn i deimlo'n ddig, ond beth a wnawn wedyn sy'n bwysig. Eglurwch, pan fyddwch yn flin, ac mae llosgfynydd yn corddi'n eich stumog, fod llawer y gallwch ei wneud e.e.

- Cyfrif i lawr o ddeg
- Anadlu'n ddwfn bump o weithiau
- Symud i ffwrdd a gwneud rhywbeth arall. Gallwch ddychwelyd at y broblem ar ôl tawelu i lawr, ac efallai y byddwch yn darganfod ei bod wedi diflannu!

Gweithgareddau/adnoddau pellach:

- Gwylwch animeiddiad o stori Gelert arlein:
<http://tinyurl.com/TPP-Gelert-An> (fersiwn Cymraeg): <http://tinyurl.com/TPP-Gelert-AnW>.
- Actiwch stori Gelert a'r Tywysog Llywelyn gyda'ch dosbarth.
- Chwiliwch am strategaethau i ddelio â dicter, gwelwch:
A Volcano in My Tummy: Helping Children to Handle Anger, gan Whitehouse and Pudney, 1998.
What To Do When Your Temper Flares: A Kid's Guide to Overcoming Problems with Anger gan David Huebner, 2002
- Am ymarferion myfyrio syml ar gyfer plant 5 – 12 oed gwelwch 'Sitting Still Like a Frog: Mindfulness Exercises for Kids (and Their Parents)', 2014.

- Llyfrau defnyddiol eraill:
The Sand Tray gan Don Rowe, rhan o gyfres 'Thinkers' ar gyfer Cyfnod Allweddol 1, a ysgrifennwyd er mwyn annog plant i weld sefyllfaoedd cymhleth a chyfarwydd o nifer o wahanol safbwyntiau.
Moose gan Michael Foreman, Andersen Press Ltd, 2014. Mae Moose yn stori am oresgyn gwrthdaro a chyd-weithio.
Two Monsters gan David McKee, 2009. Llyfr lluniau am ddau anghenfil gyda neges gref ynglyn â deall safbwyntiau pobl eraill.
Ask Me gan Antje Damm, 2005. Cymorth gydag Amser Cylch, cwestiynau agored syml a delweddau hyfryd.